

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 26 Julii, 1766.

Som Spion, min Herre*, hwilket namn I
 sjelf behagat gifwa Eder, hafwen I män-
 ga och widsträckt omsorger, och et bekymmersamt
 ämbete at bewaka. I hafwen med Eder wecko-
 frist påtaget Eder ej allenast at roa, utan äfwen
 at gagna, Edra läsare, och detta Edart bemö-
 dande ländet Eder så mycket mera til heder, som
 I hitintills merendels lyckeligen upsytt Eder af-
 sigt, och wunnet det ändamål, I påsyttat, almän-
 hetens bifall.

Man har flera talande bewis på Er omtanke,
 at af hwad i almänheten händer, draga nyttiga
 anmärkningar, och på et behageligt sätt meddela
 dem åt andre, som just icke altid gifwa sig tid, at
 göra dem hufwud. Flera af Edra blad witna om
 Edra otwungna betraktelser i hwarjehanda ämnen,
 och huru lyckeligen I, ofta i en drägt af Pämt,
 wet at frambringa de afswarsamaste samningar.

Sådan är ock wår tid, at sanning icke smakas
 om ej saltad eller sockrad; men at göra detta
 så, at denne, i fleras tycken, hårde och grofwe
 spisen får sin rätta grad af behagelighet, är just

G g

det

* Detta insända bref införes med nöge, och man har
 den ofände Herr Förstaren mycket förbindelse.

det swåraste. Detta år hos Eder en förtjenst, min Herre, hwarmed I lysen öfwer många af Edre medtåflare. Hvem skulle wäl wilja wåga, at falla Eder i åmbetet, som ensam så wärdigt pryden detsamma? I tillåten mig likwål fråga, om jag skulle kunna skyllas för en sådan förmåtenhet, i fall jag med en och annan uptåkt skulle töras rikta Edra papper, i den affigt allenast, at lätta den börda, som tynger edra arlar, och gifwa Eder då och då råderum, at friare få andas.

I hafwen Edra ögon såste uppå de leswande, hwilke I, enligt Ert namn, bören följa tätt på sporen. Jag har nyligen försökt, om icke åfwen de döde, oagtab all den tysthet, som dem omgifwer, kunde gifwa oss ämnen til nyttiga betraktelser, hwilket synes så mycket otwifwelagtigare, som sanningen aldeles kan umbära alla blomster wid grafwen.

Det är någon tid, sedan jag, stadd på en obekant ort, gick at se, hwad där märkwärdigt kunde finnas, och åfwen oförmärkt kom at gå in i en Kyrka, hwars dörrar, liksom Himmelen, hwar til de förde, stodo öppna. Det war en stark och reslig bygnad, updragen af händer, som många åldrar tilbakars förmutnat til stof. Des belägenhet, i medelpuncten af en widlystig Kyrkogård, war fri och angenäm, och en lustlig stillhet tyktes hafwa affskilt detta ställe ifrån werldens ras och buller. I Kyrkans hela inrättning, des höga hwalf, reslige pelare och öfriga prydnader, lyfte et majeståt, som upwakte helig wördnad för Tempels Herre, hwilken likwål, långt ifrån at wara inifrånkt inom hus, gjorde med händer, har Him-
melen

melen til sin stol, och jorden til sin fotapall. Här-
 wid påminte jag mig, ej utan rörelse, de härliga
 ord, hwarmed Salomon helgade HErren det ma-
 jestätiska Tempel, hwilket, oagadt han där an-
 wändt all mögelig konst och kostnad, likwål fants
 altför ringa, at HErrens härlighet skulle kunna
 dwäljas där. Hans utlåtelse är alt för hög, stön
 och betydande, at jag icke skulle anföra densamma:
 Men menar du ock, at Gud bor på jor-
 den? Si, Himmelen och alle Himlars
 Himlar kunna icke begripa dig: Huru
 skulle då detta huset göra det, som
 jag nu bygdit hafwer? Et wisseligen härligt
 uttryck, och wärdigt en den wisaste af människor!

Wi blifwe merendels hånne af förundran wid
 åskådandet af et mästestycke i bygnings konsten.
 Den ordning, man där blifwer warse, och den pragt,
 som konsten synes liksom hafwa sfosat bort, inta-
 ger, förkjusar, och gör oss stumme; men huru
 oändeligen mera förlora wi oss icke sjelfwe i wåre
 tankar, och tappe oss likasom, då wi betänke, at
 den store och högtbesutne Guden, som upfyller en
 widd, hwilken icke måtas kan, likwål på et besynner-
 ligt sätt wil wistas under et så lågt tak, inom en
 så trång frets, och så låge murar. Detta skulle
 wisseligen långt känbarare röra wår upmärksam-
 het, och wäckas oss til undran, än en konstig up-
 lägning af stenar behagar wåra ögon. Huru
 mycket mer bör icke all wår tankkraft blifwa hån-
 rykt, då wi besinne, at den ewige Guden icke för-
 smår, at bo i wår själ igenom sin ande, och göra
 åsron wåre kroppar til sit Tempel. Han ödmju-

Far sig sself, ända intil at Han, som sig så högt
 satt ha/wer, doch set uppå det nedriga,
 i Himmelen och på Jorden. Det är en
 oändeligen stor nåd, at Han gifwer agtning på
 sine ånglar och öfwerånglar, då de med et heligt
 tillbedjande buga sig ifrån sina himmelska throner;
 men den är ännu större och obegripeligare, at Han
 ifrån sit höga säte ser nådigt neder på et fattigt
 och uselt andande stoft, och wil med detsamma,
 på et ganska nära sätt, blifwa förenad. O! hwad
 för en ojämnsförlig åra för människors barn, hwad
 för et owärderligt privilegium! Ware därföre
 detta min enda lott, och jag skal agta kronor som
 Starn, och all werldens lyfsalighet som intet.

Sedan jag med et hastigt öga gått Kyrkan i
 stort igenom, började jag betragta flera des pryd-
 nader enskilt. Jag låg mig gå uppå en hop
 grassstenar, teknade med korta minnes-
 skrifter öf-
 wer dem, som sofwa i stillhet där inunder. Hwad
 kunde wäl desse stumme läromästare säga mig?
 Jo, at det och det stoftet, den och den jordklim-
 pen, som fordom lefwat, rört sig och talat, där
 war nedgömd i en trång, mörk och tillsluten ka-
 mare. Jag tyckte mig ännu höra denna rösten:
O! at du wis wore, och måtte besinna,
hwad dig frändeles öfwergå skal. Denna
 kunskapen, igenom hwilken man får liksom en
 Punkt af Himmelen, förlorar sig hos mången,
 just då han, igenom egen högst upskrufwad tanke-
 kraft, trodt sig hånne närmast. Med all blåd-
 ring i böcker, och djupsinnig läsning, blir man icke
 til Himmelen lärdd och mogen, så länge timeliga
 om-

omsorger wårla om i wårt hjerta med den angelagna omtanken på wår sista hådansart. Men låtom oss stadna wid grafwen, den är den bästa skola af wisdom, wår enfaldigaste, men trognaste lärare. De wedermålen, wi där finne af dödelighet och förgångelighet, äro de grundeligaste och wigtigaste läror, wi någonsin kunne lära.

Jag gransgade dessa döds-längder, grafsternarne, med all noga upmärksamhet, och fant en myckenhet döde, af olika stånd och åldrar, blandade om hwarannan. Här hwilade de tillsammans, utan något asseende på rang och höghet; ingen åslades efter det yppersta rumet i detta dödsens rike. En man af den långstråktaste ålder och försarenhet, rådfrågad som et orakel i sin lefnad, war här nögd at hwila wid fötterne af et spådt barn. Här låg drängen wid sidan af sin Herre. Tiggaren hwilade åfwen så sött, som den rike och penning-wäldige. En gråstorswa, eller en uthuggen grafsten, war all den skilnad, som här war möjelig.

Ingen naturligare tanke kunde härwid hos mig upkomma, än denne: Huru fåfänge äro wi icke under wår lefnad, at stråfwa med sådant bemödande, som wi werfeligen göre, efter företräde och heder, när wår sista flytning förer oss i et tillstånd af en lika ringhet och obetydelighet? Hwarföre uphöge wi oss sjelfwe, och arbete at nedtrycka andre, då wi alle en dag blifwe af lika wårde, och komme at blandas tillsammans i en mull, där man fåfängt letar oss igen? Ach! at denna betraktelse wille ödmjuka min egen och an-

dras högmod, och sänka vår högtspända inbilning så lågt, som vårt tillkommande hemvist skal blifwa. I bland dessa tillsammans wältade öfwerlewor af människor finnas utan twifwel de, som i tiden waret af olika interessen och tänkesätt, men döden har här förlit tillsammans de alrämest stridande, och bragt deras hetsiga twistigheter til et wänligt slut. Här hwila swurne fiender tilhopa i enighet. Kanste en gång deras ben och knofor blandas tillsammans, alt efter som de multna; och de, hwilke, under det de lefwat, stodo i oförsonligaste fiendskap med hwarandre, kanste så omfamna hwarandre, och falla tillsammans i et stoft i grafwen. Men jag wil uphöra med dessa almänna anmärkingar, och göra wid dessa grister en nogare undersökning.

Den hwhite Stenen, en bild af oskulden, som den betäcker, underrättar mig om en, hwars spåda lif söcknade, nästan straxt efter det tändes. Där ligger det lilla fredliga Barnet i sin stilhet och hwilar; det sofwer trygt, utan en gång at hafwa wetat, hwad arbete, möda och oro waret. Det stadnade allenast i werlden, för at i nya södelsens Bad blifwa ifrån sin medfödda smitta af synd och skröplighet renadt, böd sedan riden et hastigt farväl, och fortsatte så sin Himla-resa. Hwad fant wäl vår spåde wandringsman så wederskyggeligt i vår werld, at han skulle skynda sin hadansfart så tidigt? Wi sinne wäl upteknat om vår lidande Frälsare, at, när han hade smakat ättitan, blandad med galle, wille han icke dricka. Männe wäl och vår unge främling läpjade utur detta lifwets kalk; men då han fant des bitterhet, wände hufwudet bort, för at icke dricka där af. War wäl det orsaken, at den lille jordiske gästen endast öpnade sina ögon, såg på ljuset, och så gick sin wäg til det landet, där ewig lycksalighet är utan blandning af oro och sorger? Lycke-

lige resande! Du war icke så snart utkommen på hafwet, som du anlände i hamnen; men många gånger lyckeligare de, som hafwa gått igenom wågorne, efter at hafwa utstått alla stormar af en farlig och bekymmersam werld, som igenom mycken bedröfwelse hafwa ingått i Guds rike, och därigenom lemnat es. erleswande försdragare et härligt efterdöme at följa, och styrka i deras hopp, at igenom en tålig wandring ånteligen hinna det målet af lycksalighet, som skymtar för deras wäntan.

Sälle döde! Du har fått din Himmel utan prof, och du har blifwet antagen utan at hafwa waret försökt. Det war din enskilda rättighet, at icke känna det minsta af det onda, som trycker dit esterleswande slagte, och för hwilket ofta den manligaste ståndagtighet, och den mest bepröfwade tro swigtar och nedsignar. Olyckor och bedröfwelse sätta wår Christendom ofta på de swåraste prof; frestelser antasta ouphörligen wår dygd och oskuld; lycksaliga barn! bägge dessa faror mors dig lika obefanta.

Besinner detta, i förjande föräldrar, och hämmer edra tårar. Hwarföre gråten i, at edra små barn blifwa krönta med seger, förr än swärdet är draget, och striden är börjad. Kan hända den store wårt lifs Herre hade förutsedt någon oundwitelig snara af påkommande frestelser, eller någon hotande storm af sador och olyckor; och hwarföre skolen i wara misnögde med Hans alwisa styrelse, som bärgade eder kära lifsplanter, och satte det spåda blomstret i skygd, förr än stormwädet började rafa. Kommer ihog, de äro icke borta; men allenast tagne undan det tilkommande onda.

Låt om oss esterleswande, som äro stälde at hålla ut dagsens hetta under bördan, til wår upmuntran märka, huru det är mera hederligt, at hafwa gått in i tjensten, och at hafwa sägdat en god kamp, innan wi gå las som segerwiinnare. De som hafwa buret korset, och öfwerlemnat sig Guds ledande med en stilla undergiffwenhet, som hafwa gjort sin Herres wilja med ouphörlig trohet och lydna på jorden, skola, efter all sannolikhet,

lithet, blifwa såsom stjernor af första storleken i Himmelen; de skola lysa med et klarare sten, och blifwa uppfyllda med en större glädje i Guds ewiga rike.

Här ligger under en annan sten en ömsint moders sorg, och en barnkär faders hela hopp och wäntan. Det barnet wäxte up lifsom en telning, skjöt hastigt fästa rötter, steg högt och lofwade tidiga frukter; men just då cedern begynte blomstrå, och artade sig af blifwa skogens heder, och de öfriga trädens krona, så wardt nyran satt til roten, hugget gjordt, och all des härlighet gick förlorad. Utan twiswel måtte det hafwa wäret en bedröfwelig sön, at se en öm fader följa sit andelösa barn til des långa hem. Kan hända det war på detta samma ställe, som han stod, dränkt lifsom i tårar, och stum af sorg och suckade, då han intet kunde mera. Jag tycker mig se all hans själ i hans ögon, då han nalkas brädden af gräfwen, innan den tillstöts, at se en gång mer neder på sit halflwa hjerta, och säga det = det = sista och långa farväl.

Denna ömhet är naturlig, billig och wisseligen swår för et blödiget sinne; men huru dubbelt kånbarare bör det icke vara, äfwen för en fader, som kan se sit barn dö, utan synnerlig rörelse, då han besinnar, men för sent, at han försunnat des upsofstran, och icke plantat i des spåda sinne de angelägnaste grunder af Gudsfruktan och dygd, uppå hwilka en människas lyckalighet bygges både för tid och ewighet. Detta är den omsorg, uti hwilken, lifsom i en medelpunct, ägta matars kärlek til hwarandra mötes. (Fortsatningen framdeles.)

Kundgörelser.

Nåst. Torsdag, som är d. 31 dennes, behaga Herrar deltagare uti Enke- och omyndige barns underhållscassan sammantråda på stora Rådstugusalen, kl. 2 e. m., at om några angelägenheter, wid berördo cassa, öfwerlägga och öfwerenskomma; då och de, som wilja deltaga uti samma fördelagtiga inwätning, kunna sig på samma dag och ställe infinna.

Lytbeterne, N:o 30, komma, för mellankomne hinder, ej ut för än på Måndag.